

STOPY OSVOBODITELŮ

1945

Zákon 122/2004Sb. zahrnuje pod pojmem „válečný hrob“ (VH):

-místo, kde jsou pohřbeny ostatky osob, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo ostatky osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.

*-válečným hrobem je pro účely zákona i **pietní místo**, kterým se rozumí pamětní deska, pomník, památník nebo obdobný symbol **připomínající válečné události** a oběti, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo oběti osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.*

Zákon dále stanovuje práva a povinnosti v oblasti péče o vojenské hroby a pietní místa, a působnost orgánů státní správy v těchto věcech. Např. Obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (ORP) ukládá vést evidenci VH ve svém správním obvodu a informovat Krajský úřad o počtu a o stavu VH, které vede v evidenci. Na vrcholu pyramidy je **Centrální evidence VH** v péči Ministerstva obrany.

Jaké stopy našich osvoboditelů najdeme v okrese Písek?
Jsou to stručně – jejich hroby z roku 1945 a pietní místa, připomínající tehdejší události.

NEZAPOMÍNÁME!

6.května v poledne přijely první americké jednotky do Strakonice. Na křižovatku na Nové Hospodě byl vyslán hlídkovat předsunutý oddíl (13 vozidel). Tam odjela delegace vyslaná Revolučním místním národním výborem z Písku, aby domluvila přítomnost Američanů při převzetí kapitulace.

Na místě poblíž osady Chlaponice se setkala skupina kpt. Kermita Bernarda z průzkumné squadrony s parlamentáři z Písku (T.Trávníček, Jar. Komárek, Ing. Frant. Bůžek a plk. Poklop). Za posádku Wehrmachtu hejtman Kreuz. **Podpis kapitulace německé písecké posádky** byl na světě. Německá posádka dostala za úkol se do 23. hodiny připravit k odchodu do zajetí.

Kapitulace německé posádky

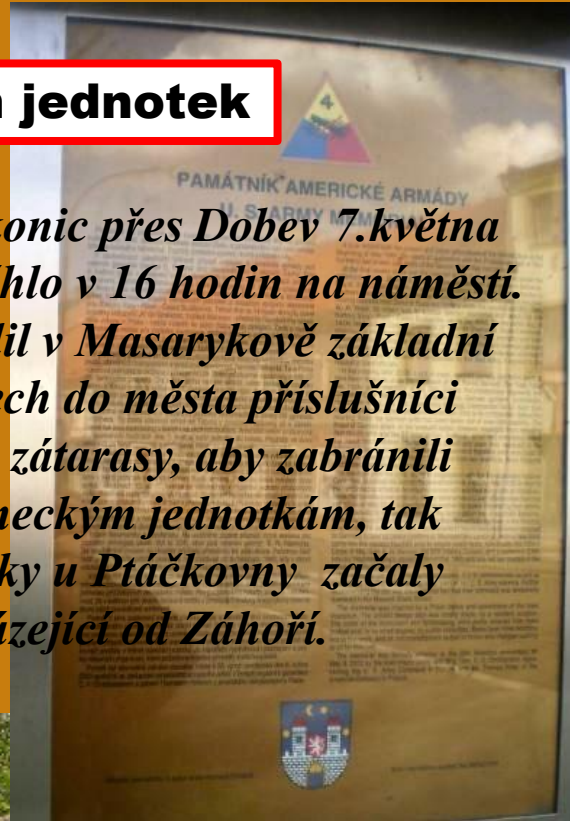

nevidováno

Příchod amerických jednotek

Američané do Písku přijeli ze Strakonice přes Dobrušku 7.května odpoledne, oficiální přivítání proběhlo v 16 hodin na náměstí. Štáb amerického velitelství se usídlil v Masarykově základní škole na Pražské třídě. Na přístupech do města příslušníci **4. obrněné divize 3.AA** vytvořili zátarasy, aby zabránili vstupu do města jak vojenským německým jednotkám, tak procházejícím civilistům. Další jednotky u Ptáčkovny začaly odzbrojovat německé vojáky, přicházející od Záhoří.

PÍSEK

STRAŽNÝ

U.S.A.

Předsunutý odřad

35.tankový prapor 4.od 3.AA byl rozmístěn v Hradišti. Část jednotky dostala rozkaz provést hloubkový průzkum směrem k Podolským mostům, které neměla překročit. Měla pak uzavřít výstupy z nového i starého řetězového mostu. Jednotka zaujala stanoviště 8.května. Na dlouhém úseku Vltavy byly tyto mosty jediným možným přechodem přes řeku. Po něm postupoval proud uprchlíků i německé vojenské jednotky do amerického zajetí. Po příchodu jednotek Rudé armády k Vltavě se jednotka 35.tpr vrátila zpět na demarkační čáru. Bylo to 10.května. Po odsunu Němců do zajateckých táborů byly opět mosty otevřeny.

neevidováno

Иван Александрович КРАВЕЦ

V boji s ustupujícími německými jednotkami padl v přestřelce u osady Olešná 9.května 1945 voják I.A.Kravěc. Pohřben byl nad osadou za účasti místních občanů. Jeho velitel ocenil nad hrobem jeho chrabrost při střetnutí s fašistickými uchvatiteli.

CZE-3108-54299

Алексей Кузьмич МАШТАКОВ

Ještě 6.května přijely na náměstí v Protivíně tři kamiony esesmanů. Jejich zbytky se po příchodu sovětských jednotek potulovaly po okolních lesích. Při pročišťovacích akcích padl u Těšínova gardový rudoarmějce vojín A.K.Maštakov z Vladimírské oblasti. Pohřben byl 9.května 1945.

Původní dřevěný kříž byl v roce 1955 nahrazen žulovým památníkem. Nápis na něm říká: “Z vděčnosti rudoarmějčům, kteří padli, abychom my žili.“

CZE-3108-10730

Alexej Ivanovič BEKETOV

Jednotky prchající nacistické armády se snažily uniknout přes Podolský most na Písek k Američanům a kladly i při útěku sovětským oddílům tvrdošíjný odpor.

Při přestřelce s Němci padl osady Podolsko nositel řádu Sláva gardový mladší seržant A.I.Beketov. Bylo mu 21 let. Pohřben byl 10.května 1945.

Vypátrat jeho pozůstalé se podařilo až po 17 letech. Pocházel Burjatské ASSR v Tunkinském okrese. V dopise z 25.února 1962 vyjádřil svoje pocity jeho otec:

“Nemáme slov k vyjádření svého rodičovského poděkování za Vaši starost o našeho ztraceného syna Alexeje. Jenom opravdoví přátelé mohou takhle jednat.“

CZE-3108-10986

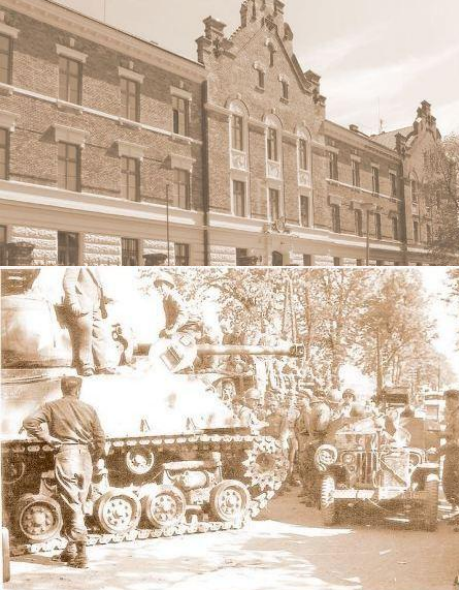

Setkání armád

10.května dorazilo od Protivína ke hřebčinci čelo jednotek **104.gardové divize 9.gardové armády 2.UF.** Zastavilo před zátarasem americké jednotky. Ta informovala své velitelství a po svolení pokračovali rudoarmějci na Velké náměstí, kde byli očekáváni a v 17,30 hod. srdečně uvítáni obyvatelstvem.

Další jednotky 2.UF přišly přes Písecké lesy ulicí Na Trubách a na křižovatce s Harantovou ulicí byly uvítány americkými vojáky.

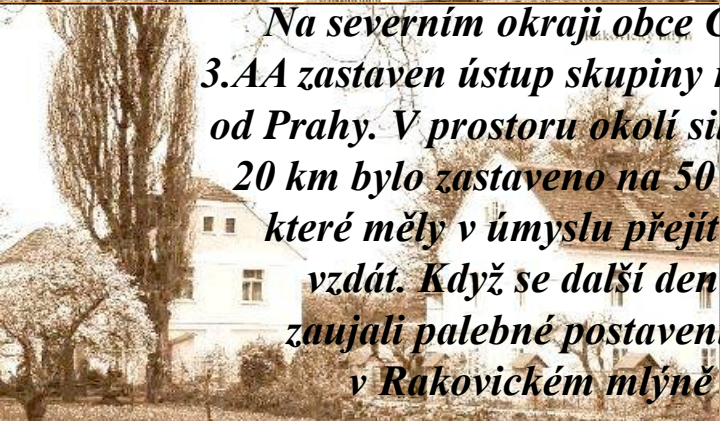
**Кирил Николаевич КУЦЕВ
a dva neznámí rudoarmějci**

V době Květnového povstání došlo v Bernarticích při odzbrojování německých jednotek k přestřelce s kolonou SS. Při osvobozování obce padl K.N.Kucev z Vladivostoku (11.5.) a dva neznámí vojáci (14.a15.5.), kteří na svých tankcích přinášeli svobodu.

Poslední kapitulace

Na severním okraji obce Čimelice byl 9.května tankisty 3.AA zastaven ústup skupiny německých útvarů a jednotek od Prahy. V prostoru okolí silnice až do Milína v délce asi 20 km bylo zastaveno na 50 tisíc plně vyzbrojených vojsk, které měly v úmyslu přejít do Bavorska a tam se teprve vzdát. Když se další den doslechli, že se blíží Rusové, zaujali palebné postavení. Také 11.května při jednání v Rakovickém mlýně odmítali Němci složit zbraně.

Po nočních bojích u Milína už ale houfně opouštěli kolony a prchali přes Mirovice na západ. Ráno už bylo jasné, že kapitulace je formalitou.

*V 9 hodin 12.května 1945 byla v Rakovickém mlýně **poslední kapitulace v Evropě** podepsána. Američané se vrátili do Strakonice a Rusové zahájili odzbrojování Němců.*

nevidováno

Demarkační čára

*4.května večer vydal gen.Eisenhower rozkaz, aby se jednotky 3.armády bezpodmínečně zastavily na demarkační linii, stručně – České Budějovice-Plzeň-Karlovy Vary. Po celé linii po dosažení styku spojeneckých armád proběhlo několik upřesňovacích jednání. Také v Protivíně se 13.5. upřesnila demarkační čára, další dvě upřesnění následovala. U města Písku původně šla za kostelem sv.Václava, podruhé za poslední výstavbou rodinných domků směrem na Dobeš a nakonec měla definitivní místo za odbočkou ze silnice do Oldřichova, kde se dnes říká Kocourov. Od Písku na jih vedla demarkační linie po levém břehu Otavy kolem Putimi, pak na Heřmaň a Ražice, na sever po železniční trati do Březnice. Stopa po demarkační čáře dodnes zůstala na Zátavském mostě na silnici do Kestřan. Linie v tomto místě vedla středem toku Otavy a na mostě na obou stranách byla zřízena **stanoviště hlídek spojeneckých armád.***

PŘIPOMÍNKA DEMARKAČNÍ LIE

Následující text, kde nýř anglicky, překládá v ledovém doprku roku 1945...
 1945 U.S. ARMY HQ POST 119-E, CO H, 378 INF, 94 DIV
 BYLI JSME ZDE V ROCE 1945
 (VÍZ POPIŠKA)

The original text in Czech from 2005, the English version added in 2006...
 The original text in Czech from 2005, the English version added in 2006...
 The original text in Czech from 2005, the English version added in 2006...

2 neevidována

ДЕМАРКАЦИОННАЯ ЛИНИЯ ОТВЕТСТВЕННОСТИ КРАСНОЙ АРМИИ

Информационная доска установлена на средства посольства Республики Армения, Республики Беларусь и Российской Федерации. Совместное открытие состоялось в июне 2015 г.

КОСЕВ
Виктор Сергеевич КОЛЕСНИК

Vojín Kosev tragicky zahynul v místech Na Pastvištích a původně byl pochován asi kilometr od Jetetic. Vojín V.S.Kolesnik byl zabit při přestřelce se zbytky nacistických vojsk v lese za starou cihelnou, asi 20 m od nynějšího společného hrobu. Od roku 1946 jsou jejich ostatky spolu nad vesnicí u staré cihelny.

**Микола ЕМАРЕЙКО
Иван ЭРМАЧЕНКО**

V posledních dnech války docházelo k velkým přesunům sovětských vojsk. U obce Jamný při autohavárii zahynuli dva mladí rudoarmějci – 20 a 25 let. Byli pohřbeni na hřbitově v Horním Záhoří v květnu 1945.

kapitán Rudé armády

První rudoarmějci na motocyklech projeli Oslovem 9.května – pronásledovali ustupující německé jednotky směrem na Horní Záhoří. Hlavní vojenský tábor jednotek Rudé armády byl nedaleko obce Louka. Tam zemřel neznámý kapitán, který je pohřben na hřbitově v Oslově.

*Dne 11 a 12 května 1945
po úrputných bojích
odpočívala v Hrazanech
vojska Sovětské armády
vedená hrdinou SSSR
maršálem Malinovským*

Hrazany

Klisinec

*1945 – 1975
Slavné Rudé armádě
osvoboditelce naší vlasti
na věčnou paměť jejího
pobytu v okolí naší obce
v roce 1945*

nevidován

*Po skončení bojů si
vojáci konečně mohli
dopřát odpočinku
ve vojenských táborech.*

*Jejich pobyt si osvobození
občané připomínali.*

CZE-3107-54039

Vojenský tábor

Symbol pěticípé hvězdy, je dochovanou památkou, vytvořený před 72 lety. Kolem hvězdy v lesíku a na lukách u Rybníků Trubka, Bašta a Tichávek, zde měly jednotky Rudé armády v roce 1945 vybudován u Písku vojenský tábor.

**ПОБОРСКИЙ
КЛИМОДИЖ
ТАРАСОВ
АГНЕВОГА
АЛЕКСЕЕВИЧ
ВОЛЕВ
ЛЕБЕДЕВ
ГИЛЬЩЕВ
ФИЛИТОВ
ВАСИЛЕВСКИЙ
ЭЯГРИНДЕРГЕР
ВАСИЛЕВСКИЙ**

Podle seznamu z r.1975 v okolí Písku zemřeli:

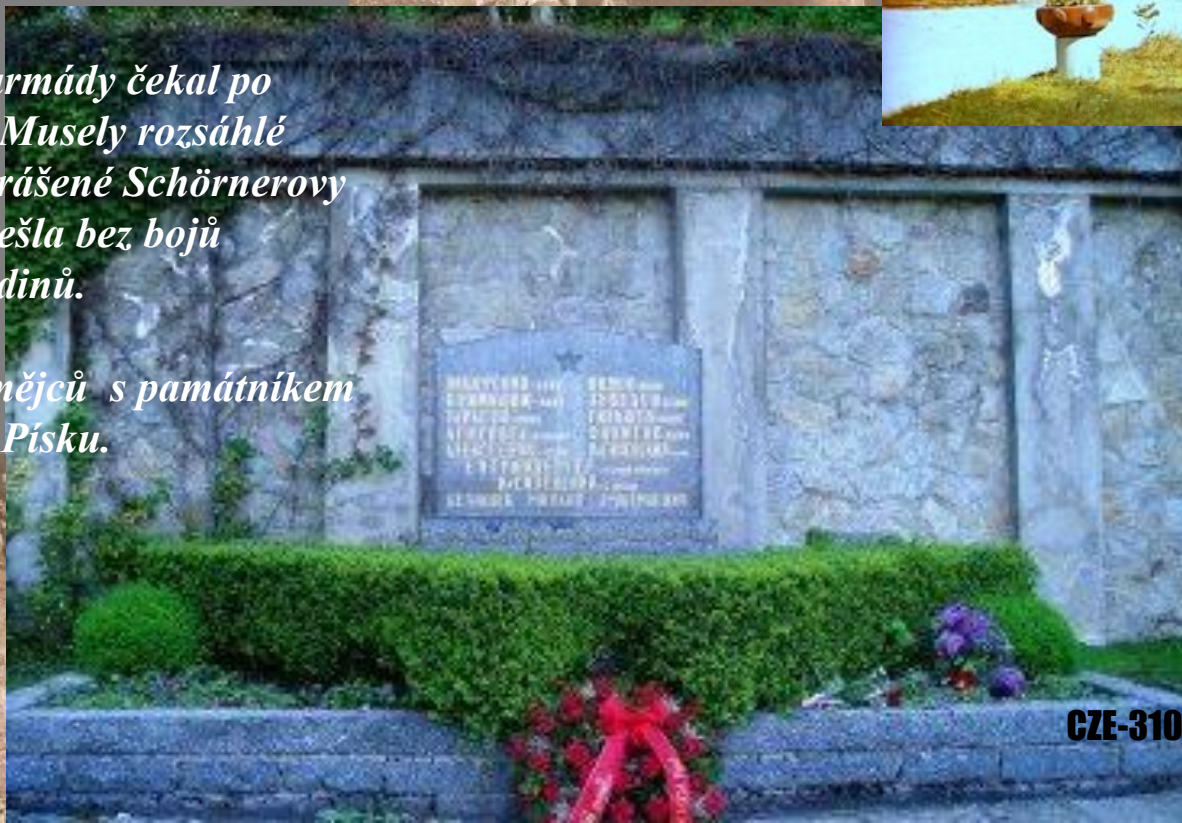
*nadporučík Ejagrindergerčetař Vasilevskij
dělostřelec Agněvoda
a vojíni –*

*Alexej, Filítov, Gilšev,
Klimodiž, Lebeděv,
Poborskij, Tarasov,
Vasilevskij a Volev*

*Oddíly 9.gardové armády Rudé armády čekali po
příjezdu do Písku náročný úkol. Musely rozsáhlé
okolní lesy očistit od zbytků rozprášené Schörnerovy
armády. Jejich likvidace se neobešla bez bojů
a ztrát na životech sovětských hrdinů.*

*Společný hrob dvanácti rudoarmějců s památníkem
je umístěn na Lesním hřbitově v Písku.*

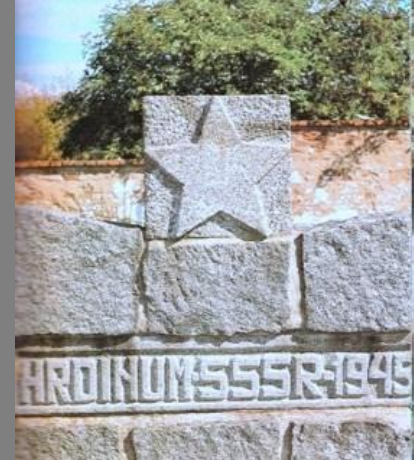

CZE-3108-10392

- **Евгений Ильич ПОЛЕНЧИК**
- **Матвей Лаврентевич АЗБУЗОВ**
- **Михаил Михайлович МИХИЛОВСКИЙ**
- **Райса Семёновна ПОДДУБРОВСКАЯ**
- **peznámý major Rudé armády**
- **Андрей Петрович МИЧЕНКО**
- **Андрей Афанасёвич ГАНРОК**
- **peznámý vojenský lékař**
- **Яков Андреевич СЛИПЧУК**

V Miroticích v budově měšťan. školy u hřbitova byla zřízena divizní nemocnice. Ošetřovali tam vojáky, kteří utrpěli zranění v bojích s německou armádou v blízkém okolí. Ti, kteří nepřežili, byli pohřbíváni na hřbitově v sousedství. Jména některých jsou zapsána v místní kronice. Nezachovalo se jméno majora, omylem zastřeleného při noční kontrole hlídky, vojáka, přivezeného v noci se smrtelným zraněním z bojové akce, ani lékaře, který zemřel až v listopadu při autonehodě. Prvních pět ze seznamu zemřelo v průběhu května, šestý a sedmý 12.června, devátý 30.srpna.

Později byli exhumováni a jejich ostatky byly uloženy do společného hrobu, nad nímž byl zbudován památník.

Přesnost zápisů jmen kronikářem i jejich přepis do azbuky jsou bez záruky.

CZE-3108-10178

**Анатолий Павлович ГРУШНИКОВ
a další čtyři rudoarmějci**

† 15.8.

Ještě 9.května odpoledne projížděly Mirovicemi silné kolony německých vojsk. Přejížděly z místa na místo, aby se vyhnuly Rudé armádě. Skupině asi 50 rudoarmějců se podařilo do rána vzít do zajetí a odzbrojit na 40 tisíc Němců.

V místní škole v Mirovicích byla zřízena provizorní nemocnice, kde zemřelo na následky zranění několik rudoarmějců.

Ve společném hrobě na hřbitově je jich pochováno pět. Je známo jen jméno majora A.P.Grušnikova.

CZE-3108-54351

tři neznámí rudoarmějci

Dne 11.května projížděla obcí Hrejkovice kolona Rudé armády. Za obcí řidič plně obsazeného nákladního vozidla musel prudce zabrzdit, aby zabránil srážce s ustupujícími německými vojsky. Auto dostalo smyk, zřítilo se do rybníčka. Při autonehodě zahynuli tři rudoarmějci. Byli pohřbeni u silnice, kde se neštěstí stalo a na místě byl postaven pomník, Připomínající tuto událost. Později byly ostatky zemřelých převezeny do společného hrobu v Milevsku.

CZE-3107-54026

Николай Фёдорович САЖИНОВ
Арнолд Андорович ДЖАЛОДОВ
ТУРЕЕВ

Сергей КОРЖАНКОВ
Александр СЕЛОВ
Сергей АЗАРЕНКО
Антонин ДОБИТА
Павел ЯФНОВИЙ

kapitán
poručík
rotný
četař
svobodník
vojín
vojín
vojín

*Vojáci 9.gardové armády postupně likvidovali zbytky nacistických útvarů. Jedna z ustupujících jednotek nacistů napadla 15.května 1945 dělostřelecký sklad RA v lesích kdesi mezi Milevskem a Veselíčkem (Habr u Milevska?). Sklad střežil strážní oddíl 20 vojáků v čele s gardovým kapitánem N. F. Sažinovem, náčelníkem dělostřeleckého skladu divize. Velitel strážního oddílu zorganizoval kruhovou obranu objektu a 2 a půl hodiny vedl nerovný boj s přesilou nacistů. Chráněný objekt udrželi. Během tohoto střetnutí zahynulo 8 rudoarmějců, mezi nimi i kpt. Sažinov. Byl pohřben 17.května před sokolovnou na Tyršově náměstí v Milevsku spolu se svými dalšími vojáky. Jejich ostatky byly později přeneseny do společného hrobu na hřbitově. Na místě původních hrobů byl v říjnu 1945 odhalen **památník osvoboditelům města.***

CZE-3107-54053

Jedna z ulic v Milevsku je pojmenována jménem kapitána N. F. Sažinova.

V okolí Milevska se ukrývaly roztroušené zbytky nacistické armády. Při pročišťovacích akcích bylo zraněno několik rudoarmějců. Na následky zranění zemřeli v nemocnici v Milevsku čtyři z nich. Byli pochováni ve společném hrobě na místním hřbitově.

**Антон Михайлович ШАРОВ
РЕВЕНКО**

† 16.5.

† 20.5.

Георгиевич ВЕНИДМИН

† 22.6.

Васил Григориевич БУРЯКОВ

† 26.12.

1945

Do společného hrobu byly přeneseny i o ostatky kpt. Sažinova a hrdinů pohřbených původně na Tyršově náměstí, obětí nehody od HrejkoVIC a také (?) **Константин Онисимович КОНСТАНТИНОПОЛЬСКИЙ** pohřbený původně v Chyškách.

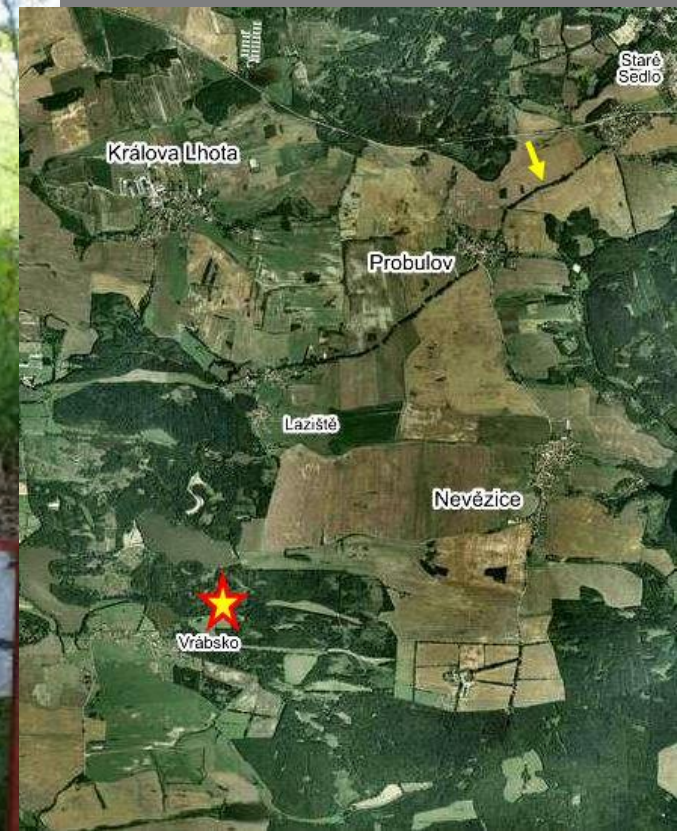
Společný hrob pěti gardových rudoarmějců s prostým památníkem upravili vojáci z tábora v lese u Vrábka svým spolubojovníkům, kteří 30.května 1945 zahynuli při autonehodě. Hrob leží u silnice z Orlíku směrem do Probulova.

Иван ГОВОРОВ
Мих. ИСЮК
РАДИОНОВ
Н. СМЕРЕНОВ
Вл. БОРИСОВ

CZE-3108-10615

*Ke 30.výročí osvobození
vysadili žáci místní školy
u hrobu šeríkový sad.*

**Вячеслав Антонович ОГИНСКИЙ
a jeden důstojník Rudé armády**

Obcí Heřmaň projížděl 22.května motocykl a při dopravní nehodě zemřeli jak voják, tak jeho velitel – důstojník. Oba neznámí byli pohřbeni na hřbitůvku u kostela.

Později, po zjištění jména seržanta, který řídil (?), bylo jméno dopsáno na náhrobek. Jméno důstojníka zjištěno nebylo a zmínka o něm na náhrobku není.

CZE-3108-10498

Семён Павлович РУДЕНКО

Na následky těžkého zranění zemřel 6.června 1945 gardový starší seržant S.P.Ruděnko. Při plavení koní v rybníku Zhoř u Vrábska pod jejich nohama vybuchl granát. Rudoarmějec je pohřben v ohybu silnice vedoucí na jih z obce Probulov.

V květnu 1966 navštívil hrob Vladimír Semjonovič Ruděnko, jeho syn. Srdečně poděkoval občanům za jejich péči o hrob.

CZE-3108-54077

dva neznámí rudoarmějci

Ve vojenském táboře u Vráže zemřeli na následky zranění 10. a 14. června dva vojáci.

V kronice Čížové zůstal zápis: „Ruská vojska opustila zdejší kraj koncem října a počátkem prosince 1945 všechna. Jen roztroušené hroby po vlastech českých hlásají jejich oběti. Též na zdejším hřbitově zůstali dva ruští vojáci, kteří zemřeli v táboře ve Vráži. Jejich hroby udržují zdejší občané.“

V době 10.výročí osvobození obce Čížová byl nad společným hrobem našich osvoboditelů odhalen památník.

CZE-3108-54090

Nikolaj Kuзьmich TЮРИКОВ

Minová pole měla chránit boky uskupení až 70 tisíc ustupujících německých vojáků zastavených v prostoru mezi Čimelicemi a Milínem v posledních dnech války. Neobjevená mina byl osudná – 24.června na ní stoupl u osady Krsice a tragicky zahynul N.K.Tjurikov. Pohřben je na návsi u kapličky.

150 – 160 rudoarmějců

U osady Vranov (obec Dražič) v údolí u Chlumského lesa byl zřízen vojenský tábor s polním lazaretem. Nad osadou je společný hrob, vlastně pohřebiště. Tam byli vojáci, kteří podlehli zranění nebo nemocem postupně pohřbíváni. Smuteční obřady se zde konaly důstojně, s hudbou, někdy i obden.

Přesný počet pohřbených není znám. Odhaduje se 150 – 160 rudoarmějců.

CZE-3115-10384

náš Váňa

Na jižním kraji osady Vranov (obec Dražič) je hrob vojáka, který se při neopatrné manipulaci se zbraní vážně zranil. Byl ubytován u místní rodiny, která o něho po nešťastné události pečovala. Svému zranění však po devíti dnech podlehl. Hrob má na dohled od jeho posledního „bydliště“.

Původní dřevěný náhrobek byl v roce 1995 nahrazen kamenným s pamětní deskou. Na ní je označen jako neznámý voják – ale u Vranovských občanů je to:

„náš Váňa“.

CZE-3115-10629

NEZAPOMÍNÁME!

V celé prezentaci jsou použity upravené dobové snímky (sépie) jako ilustrační, k přiblížení atmosféry tehdejší doby.

Léto 2017